

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/wystawy/13520,Darlowo-19451990-Opowiesc-niezwykla.html>
17.05.2024, 18:47

Darłowo 1945-1990. Opowieść niezwykła

W ramach konferencji „Region, muzea, najnowsza historia Polski”, która odbyła się w dniach 26-27 września 2006 r. w Koszalinie, na Zamku Książąt Pomorskich w Darłowie została otwarta wystawa zatytułowana „Darłowo 1945-1990. Opowieść niezwykła”.

Wystawa przedstawia fotografie i dokumenty obrazujące powojenne dzieje miasta. W latach 1945-1949 na Pomorzu Zachodnim osiedlali się ludzie przybywający ze wszystkich stron Polski. Pierwszymi osadnikami byli Polacy wracający z robót przymusowych. Wśród nich był Stanisław Dulewicz, pierwszy burmistrz Darłowa. W mieście tworzono polską administrację, zbudowano linię kolejową Darłowo-Sławno, zorganizowano m.in. służbę zdrowia i ochotniczą straż pożarną.

Kościół w okresie stalinowskim był dla mieszkańców oparciem i filarem wiary, dlatego burmistrz sprowadził pierwszego księdza – Polaka, Damiana Tynieckiego z Radziejowa. Na przełomie lat czterdziestych i pięćdziesiątych jawna opozycja polityczna została zlikwidowana, jednak opór społeczny trwał. Represjonowano głównie ludzi okazujących niezależność w życiu publicznym. Mimo trudnych warunków działała w Darłowie polska organizacja młodzieżowa. Została ona przez władze bezpieczeństwa uznana za nielegalną.

Darłowo ze względu na swe położenie było miejscem, skąd wiele osób próbowało uciec na zachód. Najczęściej wybierano drogę morską do Danii i Szwecji. „Październik '56” przynosi złagodzenie systemu władzy. Rozwija się turystyka. Po 1950 r. obserwuje się duży wzrost liczby ludności. Jednym z większych zakładów było Przedsiębiorstwo Połowów i Usług Rybackich „Kuter”, utworzone w 1952 r. W latach osiemdziesiątych XX w. zatrudniało ponad tysiąc osób. W 1956 r. powstał w Darłowie Klub Polskiego Inteligenta, który działał jako Oddział koszalińskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego. Mieszkańcy miasta samodzielnie zorganizowali salkę katechetyczną „na organistówce”.

Od października 1980 r. odbywały się spotkania komitetów założycielskich NSZZ „Solidarność” zakładów pracy. Do niezależnego związku zapisało się 4,5 tyś. Darłowian. W podziemiu licealiści redagowali i wydawali czasopismo „Ucho”. Działacze „Solidarności” byli osadzani w obozie internowania w DarłóWKu. Przebywali w nim m.in. Bronisław Geremek i Tadeusz Mazowiecki. W 1989 r. w Darłowie powstał Komitet Obywatelski „Solidarność”. Rok później, w kolejnych wyborach społeczność lokalna odzyskała samorząd. Pierwszym burmistrzem został Andrzej Lewandowski.

Wystawa „Darłowo 1945-1990. Opowieść niezwykła” powstała we współpracy Oddziału IPN w Szczecinie z Muzeum Zamek Książąt Pomorskich w Darłowie.

Informacje:

Marcin Ozga, tel. (091) 312 94 12, e-mail: marcin.ozga@ipn.gov.pl

Darłowo 1945 - 1990

Opowieść niezwykła

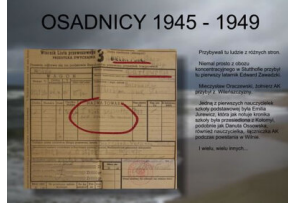

Historia każdego miejsca to przede wszystkim historia ludzi z nim związanych. Dlatego są one niezwykłe i niepowtarzalne, tak jak niepowtarzalny jest los każdego z nas. Historia miastec na Ziemiach Zachodnich i Polonesych obiegłych przez Polaków w poszukiwaniu wolności i godności w wojny zawiązała niezwykłą więź.

Rozstrzygnięcia paktu Ribbentrop-Mołotow zapoczątkowały ośmiadeciesięcioletni Wschód. Państwo polskie utraciło tereny wschodnie, a wojenna lubelska milicja Polaków, szeregach nowego domu, kończyła się na ziemach zachodnich i polonesych. Polska zesłańcowa i zagospodarowanie tych ziem to trud i zmagania z nieznanym.

Historia Darłowa w latach 1945-1990 jest częścią tej historii i jest opowieścią niezwykłą.

OSADNICY 1945 - 1949

Przebieg życia w latach 1945-1949. Historia osadnictwa w Darłowie. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

RÜGENWALDE

Historia Rügenwalde (Darłowa) w latach 1945-1990. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

1945

Historia Darłowa w 1945 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

BURMISTRZ

Historia Darłowa w 1945 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

POCZĄTKI

Historia Darłowa w 1945 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

KSIĄDZ Z RADZIEJOWA

Historia Darłowa w 1945 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

STALINIZM 1949 - 1956

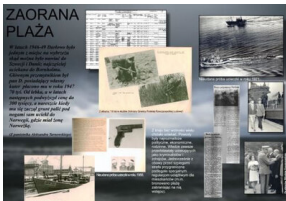
Historia Darłowa w 1949-1956 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

OPÓR I REPRESJE

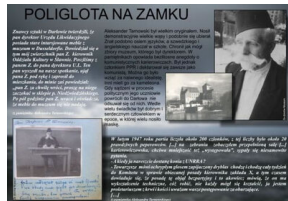
Historia Darłowa w 1949-1956 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

ZAORANA PLAZA

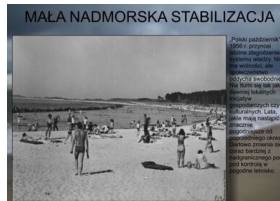
Historia Darłowa w 1949-1956 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

POLIGLOTA NA ZAMKU

Historia Darłowa w 1949-1956 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

MAŁA NADMORSKA STABILIZACJA

Historia Darłowa w 1949-1956 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

RYBACY I LETNICY

Historia Darłowa w 1949-1956 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

Z KRONIKI SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

Historia Darłowa w 1949-1956 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

KTO TU RZĄDZI ?

Historia Darłowa w 1949-1956 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

MILENIUM KONTRA TYSIĄCLECIE

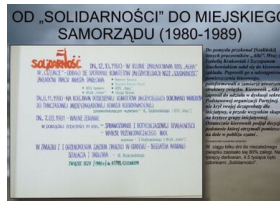
Historia Darłowa w 1949-1956 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

SALON GÓRECKICH

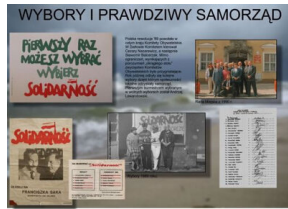
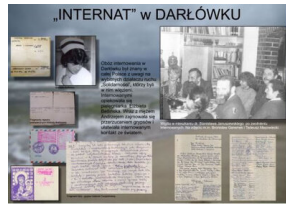
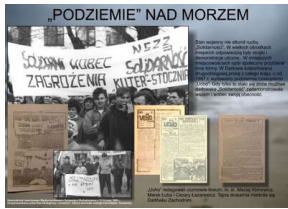

Historia Darłowa w 1949-1956 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

OD „SOLIDARNOŚCI” DO MIEJSKIEGO SAMORZĄDU (1980-1989)

Historia Darłowa w 1980-1989 roku. Dokumenty historyczne, zdjęcia, mapy i plany.

Impresum

Wystawa taka jak ta nie może być zakończona. Po pierwsze zbieranie wspomnień i pamiątek dopiero się zaczęło. Po drugie każdy obywatel lokalnej społeczności ma swoją opowieść, wiele jest opinii i punktów widzenia. Ta wystawa musi się zmieniać i być ciągle uzupełniana. Jej autorzy mają nadzieję, że przyczynią się ona do ożywienia pamięci i skłoni społeczność Darłowa oraz sąsiedzkich, którzy ją odwiedzają, do gromadzenia zbiorów historii lat 1945-1990.

Wystawa „Darłowo 1945-1990. Opowieść niecyfrowa” powstała we współpracy Oddziału IPN w Szczecinie z Muzeum Zamku Książąt Pomorskich w Darłowie pod patronatem Burmistrza Miasta Arkadiusza Klimowicza.

Kuratorzy: Renata Półomska i dr Kazimierz Woycicki

Autorzy wystawy składają serdeczne podziękowania za wypożyczenie materiałów oraz poświęcony czas:

Eufrosina Bellińska, Janina Górecka, Stanisławowi Głowackiemu, Brygicie Jaremskiej, Mikołajowi Kaczanowiczowi, Owidemu Kołuchowi, Cezaremu Łazarzewiczowi, Janinie Łuspeko, Jerzemi Łuspeko, Krystynie Makuch, Danucie Osnowskiej, Ricie Scholler, Jerzemu Surowiczo, Grzegorz Wiśniewskiej, Markowi Żukowskiemu

ORAZ

Zygmuntowi Arłukowiczowi - prezesowi SM "Bałtyk"
 Bogdanowi Herbaciowi - dyrektorowi Szkoły Podstawowej nr 4
 Urszuli Jastrzębskiej - dyrektor Domu Dziecka
 Janinie Kosińskiej - dyrektor Miejskiego Gimnazjum
 Harenie Mikulskiej - dyrektor Szkoły Podstawowej nr 2
 Ks. Stanisławowi Pankowskiemu - proboszczowi Parafii p.w. Matki Bożej Częstochowskiej
 Dyrekcji Zespołu Szkół Morskich

Opracowanie graficzne: Grzegorz Ciupki (IPN Szczecin)
 Dekonstatacja wystawy: Rafał Marusiak (IPN Szczecin), Paweł Miodiniński (IPN Szczecin), Edyta Wasiak (IPN Szczecin)